

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33a regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie ustanowienia roku 2026 Rokiem Józefa Maksymiliana Ossolińskiego.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Piotra Babinetza.

(-) Waldemar Andzel; (-) Dorota Arciszewska-Mielewczyk; (-) Piotr Babinetz; (-) Ryszard Bartosik; (-) Barbara Bartuś; (-) Zbigniew Bogucki; (-) Joanna Borowiak; (-) Kazimierz Bogusław Choma; (-) Tadeusz Chrzan; (-) Anna Ewa Cicholska; (-) Michał Cieślak; (-) Krzysztof Czarnecki; (-) Lidia Czechak; (-) Władysław Dajczak; (-) Przemysław Drabek; (-) Anna Gembicka; (-) Szymon Giżyński; (-) Agnieszka Górską; (-) Marek Gróbarczyk; (-) Czesław Hoc; (-) Zbigniew Hoffmann; (-) Paweł Hreniak; (-) Piotr Kaleta; (-) Mariusz Kałużny; (-) Fryderyk Sylwester Kapinos; (-) Łukasz Kmita; (-) Henryk Kowalczyk; (-) Janusz Kowalski; (-) Michał Kowalski; (-) Leonard Krasulski; (-) Marek Kuchciński; (-) Wioletta Maria Kulpa; (-) Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk; (-) Joanna Lichocka; (-) Jerzy Materna; (-) Marek Matuszewski; (-) Jan Mosiński; (-) Michał Moskal; (-) Jacek Osuch; (-) Anna Paluch; (-) Teresa Pamuła; (-) Marcin Porzucek; (-) Rafał Romanowski; (-) Urszula Rusecka; (-) Paweł Rychlik; (-) Agnieszka Anna Soin; (-) Katarzyna Sójka; (-) Paweł Szrot; (-) Jacek Świat; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Piotr Uruski; (-) Rafał Weber; (-) Marek Wesoly; (-) Jarosław Wiesław Wieczorek; (-) Agnieszka Wojciechowska van Heukelom; (-) Grzegorz Woźniak.

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia ...
w sprawie ustanowienia roku 2026 Rokiem Józefa Maksymiliana Ossolińskiego

Józef Maksymilian Ossoliński herbu Topór urodził się w 1748 roku w Woli Mieleckiej na historycznej Ziemi Sandomierskiej. Został absolwentem Collegium Nobilium jezuitów w Warszawie. Swoje życie poświęcił polskiej kulturze i nauce, był bibliofilem, powieściopisarzem, poetą, badaczem literatury, tłumaczem, leksykografem, historykiem, prekursorem badań nad Słowiańszczyzną i politykiem. Prowadził studia historyczno – literackie w bibliotece królewskiej i wielkiej Bibliotece Załuskich stworzonej przez niezwykle zasłużonych dla polskiej kultury braci biskupów: Józefa Andrzeja i Andrzeja Stanisława. Publikował na łamach warszawskich pism „Monitora” oraz „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych”, a później wspierał lwowski „Dziennik Patriotycznych Polaków”. Jego najważniejszym dziełem były „Wiadomości historyczno – krytyczne do dziejów literatury polskiej, o pisarzach polskich, także postronnych, którzy w Polszcze albo o Polszcze pisali, oraz o ich dziełach...” - zbiór biografii ludzi pióra.

W 1809 roku Ossoliński został prefektem Biblioteki Nadwornej w Wiedniu, później również marszałkiem koronnym Królestwa Galicji i Lodomerii. Na dworze cesarskim skutecznie zabiegał o ustanowienie katedry języka i literatury polskiej na Uniwersytecie Lwowskim. Bronił uczestników działań niepodległościowych przed prześladowaniami okupantów oraz starał się o przyznanie mieszkańcom zaboru austriackiego konstytucji i innych praw. Był członkiem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Warszawie oraz wielu stowarzyszeń uniwersyteckich, naukowych i gospodarczych Europy Środkowej.

Przez całe życie tworzył prywatną bibliotekę, w której gromadził przede wszystkim polonika - piśmiennictwo polskie i Polski dotyczące. Pierwszym opiekunem i bibliotekarzem zbiorów był Samuel Bogumił Linde, który w oparciu o nie stworzył podwaliny swojego „Słownika Języka Polskiego”. Po wywiezieniu przez Moskali z Warszawy do Petersburga olbrzymich zasobów Biblioteki Załuskich, częściowo rozkradzionych po drodze, Ossoliński postanowił udostępnić własną kolekcję Polakom.

W 1804 roku podpisał umowę ze Stanisławem Zamoyskim, chcąc przekazać swój księgozbiór do Zamościa, aby stał się „publiczną własnością Kraju i Narodu”, ale niebawem przejęcie miasta przez Rosję to uniemożliwiło.

W 1817 roku doprowadził, za zgodą cesarza Austrii, do „Ustanowienia familijnego Biblioteki Publicznej pod imieniem Ossolińskich we Lwowie”, której to fundacji przekazał swoje zbiory. Jego kolekcja zawierała około 30 tysięcy druków – książek i czasopism, ponad 700 rękopisów, 130 map i atlasów, blisko 2 tysięcy rycin, 350 monet i medali, 20 obrazów oraz zestaw muszli i minerałów. Nowa instytucja miała składać się także z towarzystwa naukowego i drukarni oraz fundować stypendia naukowe dla studentów i młodych polskich naukowców. Celem Ossolińskiego było wzmacnianie polskiej świadomości narodowej pod zaborami, tak aby w przyszłości Rzeczpospolita mogła odzyskać niepodległość.

Budynki we Lwowie dla tak cennych zbiorów restaurował m.in. późniejszy generał Józef Bem. W 1823 roku Zakład Narodowy im. Ossolińskich został poszerzony o kolekcję sztuki Henryka Ludwika Lubomirskiego i przy bibliotece powstało Muzeum Książąt Lubomirskich, którzy odtąd pełnili w niej funkcje kuratorów literackich. W 1827 roku księgozbiór Ossolińskiego przewieziono z Wiednia do Lwowa i utworzono również Wydawnictwo Ossolineum, aby publikować opracowania historyczne i literaturoznawcze, które były wynikiem prac badawczo-naukowych nad gromadzonymi tam zbiorami.

Józef Ossoliński zmarł 17 marca 1826 roku w Wiedniu, a dzieło jego życia - Ossolineum stało się jednym z najważniejszych ośrodków polskiej kultury i nauki, już od dwóch wieków spełnia rolę narodowej ksiąźnicy i muzeum. Mimo dramatycznie zmieniającej się sytuacji politycznej, w końcu utraty części zgromadzonych zasobów, a przez sowiecką okupację wymuszonego przeniesienia instytucji i najznaczniejszych dla Polski dzieł do Wrocławia, Zakład Narodowy im. Ossolińskich wraz z Muzeum Książąt Lubomirskich nadal rozwija się i pomnaża zbiory. Wśród kontynuatorów działań twórcy Ossolineum byli ludzie tak heroiczni jak profesor Mieczysław Gębarowicz, który przez kilkadziesiąt lat bronił tej świątyni polskości przed okupantami. Fundacja Józefa Maksymiliana Ossolińskiego jest jednym z symboli nieustępliwości Polaków w obronie swojej tożsamości i niepodległości.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w dwusetną rocznicę śmierci twórcy Ossolineum – człowieka wielkich zasług dla polskiej kultury i nauki, ustanawia rok 2026 Rokiem Józefa Maksymiliana Ossolińskiego.